

**PROF. ZW. DR HAB. INŻ. ZDZISŁAW EDMUND SIKORSKI
DOKTOREM HONORIS CAUSA
AKADEMII ROLNICZEJ W SZCZECINIE**

Na wniosek Dziekana i Rady Wydziału Rybactwa Morskiego i Technologii Żywności, Senat Akademii Rolniczej w Szczecinie na posiedzeniu w dniu 3 maja 1997 r. podjął uchwałę o nadaniu tytułu doktora honoris causa Akademii Rolniczej w Szczecinie Profesorowi zw. dr hab. inż. Zdzisławowi Edmundowi Sikorskiemu

Profesor Zdzisław Sikorski, „Skorpion” urodzony w roku 1930 w Wilnie, jest kierownikiem Katedry Technologii Utrwalania Żywności, na Wydziale Chemicznym Politechniki Gdańskiej. Studiował na Wydziale Agrotechnicznym i Wydziale Chemicznym Uczelni i tam uzyskał wszystkie tytuły zawodowe oraz stopnie i tytuły naukowe:

inżyniera w 1954 r., mgr chemii w 1956, doktora nauk chemicznych w 1960, docenta habilitowanego w 1966 r., profesora habilitowanego-nadzwyczajnego w 1973 r. i prof. zwyczajnego w 1980 roku. Kierownikiem Katedry jest od roku 1966, a przez dwie kadencje był dziekanem Wydziału Chemicznego. W 1994 roku obchodził 40-lecie pracy zawodowej.

W latach pięćdziesiątych odbył staż produkcyjny na statku rybackim i w RFN pracując w browarze i przetwórstwie rybnym. W latach 1964–1965 odbył staż naukowy i pracował jako assistant professor w Zakładzie Biochemii Żywności w Ohio State University, Columbus, Ohio. W roku 1975 i 1976 pracował jako kierownik grupy badawczej w CSIRO w Hobart (Tasmania), w latach 1981–82 jako senior-naukowiec w

DSIR w Auckland w Nowej Zelandii, a w roku 1990 jako profesor w Zakładzie Technologii Żywności w Narodowym Uniwersytecie Oceanologicznym w Keelung, Taiwan.

Od wielu lat jest członkiem Komitetu Technologii i Chemii Żywności Polskiej Akademii Nauk, był sekretarzem tego Komitetu, a w 1996 roku został wybrany na przewodniczącego. W latach 1977–1988 był bardzo aktywnym członkiem Rady Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

Profesor Sikorski jest znanym specjalistą w zakresie chemii i technologii żywności, w tym technologii żywności pochodzenia morskiego. Jest współtwórcą polskiej chemii i analizy żywności, autorem pierwszych w kraju dwóch książek poświęconych zastosowaniu chromatografii gazowej w badaniach żywności oraz głównym współautorem i redaktorem naukowym książek „Chemia żywności” i „Chemiczne właściwości składników żywności”.

Jako twórca i wieloletni kierownik Katedry Technologii Utrwalania Żywności i pierwszy dziekan-technolog żywności na Wydziale Chemicznym Politechniki Gdańskiej, stworzył polską szkołę naukową o białkach żywności, ich właściwościach funkcjonalnych i metodach ich biochemicznej i chemicznej modyfikacji. W tej tematyce pracuje do dziś wraz z zespołem. Uczestniczył w tworzeniu podstaw nowych technologii przetwarzania morskich surowców żywnościowych. Do najważniejszych osiągnięć Profesora i współpracowników w tym zakresie należy :

- opracowanie podstaw elektrostatycznego wędzenia oraz zbadanie składu i przeciwutleniających właściwości dymu wędzarniczego,
- modyfikacja technologii wytwarzania rybnych koncentratów i preparatów białkowych,
- wyjaśnienie przyczyn zamrażalniczej denaturacji białek mięsniowych oraz opracowanie metod zapobiegania tym zmianom,
- wykorzystanie surowców pochodzenia morskiego do wytwarzania preparatów enzymatycznych i produktów technicznych,
- osadzanie enzymów na nośniku chitynowym z kryla,
- opracowanie metod odzyskiwania składników azotowych z odcieków produkcyjnych w przemyśle rybnym i inne.

Dorobek naukowy Profesora Sikorskiego obejmuje w sumie ok. 250 publikacji z czego prawie połowę stanowią doświadczalne rozprawy badawcze i prace monograficzne opublikowane w większości w renomowanych czasopismach naukowych, jak: CRC Critical Review in Food Science and Nutrition, Food Chemistry, Die Fleischwirtschaft, Die Nahrung, Lebensmittel-Wissenschaft u. Technologie, J. Texture Studies, Biotechnology and Bioengineering, J. Food Science, J. Food Biochemistry, International J. of Refrigeration i inne. Prace te miały znaczący wpływ na środowisko

naukowe technologii żywności w Polsce i na świecie. Częste ich cytowanie w zagranicznych czasopiśmie i monografiach naukowych jest dowodem szerokiego upowszechnienia osiągnięć naukowych Prof. Sikorskiego i Jego Zespołu w światowym obiegu myśli naukowej.

Bogaty dorobek naukowy Profesora zaowocował także w licznych podręcznikach akademickich i monografiach naukowych. Wydany w 1967 roku „Zarys technologii żywności pochodzenia morskiego” (WPLiS), a w latach następnych, po znacznym poszerzeniu i poprawieniu jako „Technologia żywności pochodzenia morskiego” (WNT, wyd. I w 1971., wyd. II w 1980 r.) był nie tylko podstawowym podręcznikiem dla studentów specjalności technologia żywności pochodzenia morskiego w kraju, ale został wydany także w jęz. rosyjskim. Wykaz książek dotyczących utrwalania i przetwarzania morskich surowców żywnościowych, których autorem, współautorem lub redaktorem naukowym jest Profesor Sikorski obejmuje oprócz wyżej wymienionych podręczników także: „Technologia chłodniczego utrwalania morskich surowców żywnościowych”, Wydawnictwo Morskie, Gdańsk 1973; „Seafood: Resources, Nutritional Composition and Preservation”, CRC Press, Inc. 1990; „Morskie surowce żywnościowe”, WNT, 1992; „Seafood Proteins”, Chapman & Hall, New York, London 1994, „Chemical and Functional Properties of Food Proteins”, Technomic Publishing Co., Inc., Lancaster, 1977 i wiele rozdziałów w książkach innych redaktorów. W sumie Profesor Sikorski wydał 15 książek, z czego 8 za granicą, w USA, Wielkiej Brytanii, Hiszpanii i ZSRR.

Profesor Sikorski promował kilkunastu doktorów, z których kilkoro uzyskało stopień naukowy dr habilitowanego lub tytuł profesora. Był recenzentem licznych prac doktorskich i habilitacyjnych, w tym także 5 pracowników Wydziału Rybactwa Morskiego i Technologii Żywności Akademii Rolniczej w Szczecinie oraz 2 doktorantów uniwersytetów australijskich, recenzentem wielu książek naukowych, rządowych programów badawczych, autorem opracowań nt. stanu aktualnego i perspektyw rozwoju polskiego przemysłu rybnego, przeglądu i analizy krajowych badań w dziedzinie technologii i chemii żywności, kierownikiem i koordynatorem programów badawczych. Przewodniczył przez kilka kadencji Radzie Naukowej Morskiego Instytutu Rybackiego w Gdyni oraz wielu sesjom i sympozjom naukowym w kraju i za granicą.

Jego najważniejszą cechą, oprócz ogromnej pracowitości i nieprzeciętnych uzdolnień, jest umiejętność godzenia prac administracyjno-organizacyjnych z dobrze pojętą pracą naukową i dydaktyczną. Jest bardzo wymagający w stosunku do siebie i do innych co w środowisku chemików i technologów żywności przysparza Mu opinię autorytetu dbającego o właściwy poziom prac naukowych.

Recenzentami dorobku naukowego Profesora Sikorskiego byli:

- Prof. dr dr h.c. Antoni Rutkowski – prof. zw. emerytowany SGGW w Warszawie, Członek Rzeczywisty Polskiej Akademii Nauk,
- Prof. dr hab. Zbigniew Duda – prof. zw. nauk technicznych, Członek Zagraniczny Norweskiej Akademii Nauk i Literatury, Kierownik Katedry Technologii Surowców Zwierzęcych, Akademii Rolniczej we Wrocławiu,
- Prof. dr hab. Anna Kołakowska – Kierownik Zakładu Towaroznawstwa i Oceny Jakości Żywności, Akademii Rolniczej w Szczecinie.

Wszyscy recenzenci dokonali wszechstronnej i wnikliwej oceny dorobku naukowego i działalności Kandydata, podkreślając ogromny wkład Profesora Sikorskiego w rozwój nauki: chemii i technologii żywności, kształcenie kadry naukowej i wielu roczników technologów żywności, aktywny udział w organizacji nauki, a nade wszystko propagowanie polskiej nauki w świecie.

Ogromne osiągnięcia Profesora Sikorskiego w kategorii oryginalnych prac twórczych, dotyczących wielu problemów naukowych i towarzyszące temu liczne podręczniki i monografie naukowe, wydane w języku polskim i angielskim a zarazem wieloletnia aktywność w popularyzacji wiedzy zasługuje – zdaniem recenzentów – na uznanie w skali światowej.

W swoim autoreferacie Profesor Sikorski zaznacza: „Mój wkład w rozwój chemii i technologii żywności był możliwy m.in. dlatego że terminowałem u prof. Damazego Jerzego Tilgnera jako asystent a później u prof. Ignacego Adamczewskiego jako prodziekan, że przeszedłem dobrą szkołę u prof. Freda E. Deatherage w Katedrze Biochemii Rolniczej w Ohio State University i przez rok pracowałem z dr June Olley w CSIRO”.

Do tego można dopisać tylko jedno: szczęśliwi nauczyciele, których uczeń prześcignął w ich twórczym dziele.

Uroczystość nadania tytułu Doktora Honoris Causa prof. dr hab. inż. Zdzisławowi E. Sikorskiemu odbyła się 15. października 1997 r.

Edward Kołakowski